

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 aprilie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Constantin Gurschi,

Judecători – Constantin Alerguș, Andrei Harghel, Olga Adam, Ion Arhiliuc,
cu participarea:

procurorului – Dumitru Graur,

interpretului – Condrațcaia Adriana,

avocatului – Jecov Nicolae,

inculpatului – Veaceslav Gheorghiu,

judecând în ședință publică recursul în anulare declarat de inculpatul Gheorghiu Veaceslav împotriva sentinței Judecătoriei Comrat din 26 mai 2011 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 02 februarie 2012 în cauza penală în privința lui

Gheorghiu Veaceslav Victor,

născut la 08 noiembrie 1975, originar din s. Cîmpeni, r-nul Cahul, domiciliat în or. Comrat, str. Pușkin, 22, ap. 20.

termenul de examinare a recursului în anulare 23 ianuarie 2013 - 16 aprilie 2013

Procedura de citare legal îndeplinită.

Avocatul Jecov Nicolae și inculpatul Gheorghiu Veaceslav au susținut recursul declarat, solicitând admiterea acestuia.

Procurorul D. Graur s-a pronunțat pentru respingerea recursului ca neîntemeiat, cu menținerea hotărîrii atacate.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat din 26 mai 2011, Gheorghiu Veaceslav a fost condamnat în baza art. 310 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10 000 lei.

Prin aceeași sentință a fost condamnată Constantinova Vasilisa în baza art.42 alin.(5), 310 alin.(1) Cod penal, la amendă în mărime de 300 unități convenționale, în privința căreia cauza nu se examinează.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut, că Gheorghiu

Veaceslav fiind reprezentant a persoanei în cauza civilă, a falsificat probe în procesul civil în următoarele circumstanțe.

Astfel, Peioglo Piotr, l-a împutenicit pe Gheorghiu Veaceslav prin procura din 19 iunie 2008, să reprezinte interesele ÎI „Sabah Peioglo”, pe care o conducea, în instanța de judecată pe cauza civilă la cererea cet. Cîssa Piotr către ÎI „Sabah Peioglo” cu privire la recunoașterea după Cîssa P. a dreptului de proprietate asupra tractorului „T-25”, cu n/î GE B 133 și remorcii cu n/î GE RT 390 și la cererea de chemare în judecată a ÎI „Sabah Peioglo” către Cîssa P. cu privire la revendicarea bunurilor din posesie ilegală străină.

Totodată, Gheorghiu V., acționînd intenționat, în vederea argumentării interpretării, ce nu corespunde adevărului, a circumstanțelor acestei cauze și a adoptării în ea cu bună știință a hotărîrii ilegale, în interesele ÎI „Sabah Peioglo”, în perioada examinării cauzei civile (19 iunie 2008 – 11 iulie 2008), a întocmit un contract de vânzare – cumpărare, datat cu 24 ianuarie 2008, încheiat între el ca reprezentant al ÎI „Sabah Peioglo” și Nibîț V., unde a introdus date, eronate, privitor la vânzarea de către ÎI „Sabah Peioglo” lui Nibîț V. a tractorului „T-25”, n/î GE B -133 și a remorcii cu n/î GE RT 390 la prețul de 13500 lei, unde a fost falsificată semnătura lui Nibîț V.

Ulterior, Gheorghiu V., pentru a da o formă legală încheierii acestei tranzacții, în perioada din 19 iunie 2008, personal a perfectat ordinul de încasare a numeralului nr. 02, datat la 24.01.2008, care este document oficial, ce oferă drepturi, introducînd în el datele ce nu corespund realității precum, că Nibîț V., conform contractului de vânzare-cumpărare din 28 ianuarie 2008, a transferat către ÎI „Sabah Peioglo” bani în sumă de 13500 lei, pentru tractorul și remorca procurată.

Gheorghiu V., în aceeași perioadă de timp pentru a da aspectul legalității acestei tranzacții inexistente, în comun cu Constantinova Vasilisa, au întocmit factura fiscală falsificată cu seria SW nr.0668476, datată cu 01 iulie 2008 și au indicat în ea date incorecte privitor la faptul că tractorul „T-25” cu n/î GE B 133 și remorca cu n/î GE RT 390, au fost predate cumpărătorului Nibîț V. în conformitate cu contractul de vânzare-cumpărare din 24 ianuarie 2008. Totodată, Gheorghiu V. în factura fiscală menționată a falsificat și semnătura lui Nibîț V. despre faptul că ultimul a recepționat bunul dat.

După aceasta, Gheorghiu V. la 11 iulie 2008, participînd în ședința de judecată pe marginea acestui dasar civil în calitate de reprezentant a

Îl „Sabah Peioglo”, a prezentat în calitate de probe scrise în susținerea cerințelor de acțiune a Îl „Sabah Peioglo” acte falsificate și anume:

- contractul de cumpărare-vînzare a tractorului și a remorcii, întocmit la 24 ianuarie 2008, încheiat între Îl „Sabah Peioglo” și Nibît V.;
- ordinul de încasare a banilor nr. 02 din 24 ianuarie 2008;
- factura fiscală cu seria SW nr. 0668476 din 01 iulie 2008, probe ce dovedesc faptul că tractorul și remorca au fost vîndute lui Nibît V. mai devreme decît lui Cîssa P.P.

3. Sentința în cauză a fost contestată cu recursuri de către inculpatul Gheorghiu Veaceslav, care a solicitat casarea acesteia ca fiind ilegală, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, de achitare, invocînd că:

- instanța de fond nu a apreciat probele în ansamblul lor, bazîndu-se pe examinarea multilaterală, integrală și obiectivă a cauzei, în legătură cu ce eronat a constatat și a soluționat un șir de chestiuni cum sunt: dacă a avut loc fapta în comiterea căruia este învinuit, dacă inculpații au comis această faptă și dacă fapta constituie elementele infracțiunii incriminate;

- infracțiunea prevăzută de art. 310 alin.(1) Cod penal, atentează la interesele justiției în domeniul asigurării veridicității probelor, împiedică constatarea adevărului pe cauza civilă, emiterea hotărîrii legale și întemeiate. Obiectul infracțiunii îl constituie relațiile referitoare la înfăptuirea justiției, buna activitate a instanțelor judecătorești care implică măsurile procesuale de prezentare, protejare și apreciere a probelor necesare pentru examinarea justă a cauzelor în procedura civilă conform legii. Recurentul consideră, că obiectul acestei infracțiuni sunt probele pe cauza civilă, care în conformitate cu art. 117 alin.(1) Cod de procedură civilă, sunt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii.

- consideră că documentele prezentate de el în ședința de judecată nu au fost și nu au putut fi probe pe cauza penală nominalizată, deoarece probele obținute cu încălcarea legii nu au putere de probațiune și nu pot fi puse de instanță în temeiul hotărîrii;

- copiile documentelor prezentate în ședință nu au fost prezentate ca probe, dar ca documente ce confirmă necesitatea atragerii în proces a persoanei terțe. A menționat că probele date nu confirmă vinovăția sa, însă dimpotrivă, combat concluzia acuzatorului și a instanței de judecată precum că în contractul de vînzare-cumpărare din 24 ianuarie 2008 încheiat între Îl „Sabah Peioglo” și Nibît V., semnătura lui Nibît V. a fost contrafăcută;

- ținându-se cont de faptul că pentru reprezentarea intereselor în procesul civil a ÎI „Sabah Peioglo” lui i-a fost eliberată procură neautenticată în modul stabilit de lege, el nu este reprezentantul participantului la proces, și respectiv nu poate fi subiect al infracțiunii imputate;

- au fost încălcate prevederilor art. 63 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală cu privire la recunoașterea sa în calitate de bănuț.

- toate actele procedurale efectuate cu participarea lui, începând de la 20 februarie 2010, inclusiv ordonanța de punere sub învinuire sunt ilegale și nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare;

- instanța de judecată urma să înceteze procesul penal în privința sa în baza art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece infracțiunea prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal, potrivit art. 16 alin.(2) CP, constituie o infracțiune ușoară și persoana se eliberează de la răspundere penală, dacă din ziua comiterii infracțiunii ușoare a expirat 2 ani.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 02 februarie 2012, au fost respinse, ca nefondate recursurile declarate de inculpatul Gheorghiu Veaceslav, pe motiv că probele prezentate în sprijinul învinuirii, relevate în sentință, obiectiv și sub toate aspectele au fost examinate și apreciate, care dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului Gheorghiu Veaceslav în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.310 alin.(1) Cod penal – falsificarea probelor, în procesul civil de către reprezentantul acestuia.

La fel, instanța de apel a considerat că argumentele invocate de inculpatul Gheorghiu V. în recurs precum că instanța de fond urma a înceta procesul penal în temeiul art. 60 alin.(1) lit.a) Cod penal, din motivul că de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare a expirat 2 ani, a menționat, că infracțiunea săvârșită de către Gheorghiu V. a fost comisă în perioada 19.06.2008 – 11.07.2008, cauza penală a fost expediată în instanța de judecată la 08 iulie 2010, iar sentința a fost emisă la 26 mai 2011 și respectiv, la momentul emiterii sentinței au expirat 2 ani din momentul comiterii infracțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vre-unul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct.2)-9), 285 alin.(1) pct.1),2),4),5), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În cazul prevăzut la art.275 pct.4) – în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului.

Potrivit procesului-verbal al ședinței instanței de fond inculpatul Gheorghiu V. nu a înaintat demers privind încetarea procesului în cauză în baza art. 60 Cod penal, precum și în instanța de recurs, recurentul a susținut recursurile declarate, solicitând admiterea acestora, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Astfel, argumentul menționat a fost respins, ca nefiind bazat pe lege.

Totodată, instanța a menționat că la 10 februarie 2010 Gheorghiu V. a fost recunoscut în calitate de bănuț și, în privința sa a fost aplicată măsura preventivă sub formă de obligațiunea de nepărăsire a localității.

Conform alin.(2) art. 63 CPP, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuț persoana în privința căreia a fost aplicată o măsură preventivă neprivativă de libertate – mai mult de 10 zile din momentul când i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive și persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în calitate de bănuț - mai mult de trei luni.

Art. 63 alin.(3) Cod de procedură penală stipulează că, la momentul expirării, după caz, a unui termen indicat în alin. (2), organul de urmărire penală este obligat să elibereze bănuțul reținut ori să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă aplicată în privința lui, dispunând scoaterea lui de sub învinuire sau punerea lui sub învinuire.

Calitatea de bănuț încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț și scoaterii lui de sub urmărire penală, prevederi menționate în art. 63 alin.(5) Cod de procedură penală.

În privința lui Gheorghiu V. nu au fost emise astfel de hotărâri.

Instanța a considerat, că deși organul de urmărire penală ilegal l-a reținut pe Gheorghiu V. în calitate de bănuț, menținând în privința acestuia măsura preventivă pînă la 27 mai 2010, când a fost pus sub învinuire în baza art. 310 alin.(1) Cod penal, argumentul menționat de recurent este fondat, însă circumstanța nominalizată nu este temei pentru admiterea recursurilor, fiindcă instanța de fond a constatat încălcarea dată și la stabilirea pedepsei inculpatului a luat-o în considerație ca compensație pentru încălcarea legislației procesual-penale, admisă de organul de urmărire penală.

Totodată, instanța a menționat că, în speță, calitatea de bănuît Gheorghiu V. a obținut-o la 10 februarie 2010, iar a fost pus sub învinuire la 27 mai 2010, adică cu încălcarea termenului legal. Prin urmare, organul de urmărire penală nu a dispus scoaterea persoanei de sub urmărire penală, prin ce au fost efectuate încălcări de procedură, însă acestea nu poate influența asupra legalității sentinței, cu atât mai mult la achitarea persoanei.

5. Împotriva hotărîrilor judecătorești nominalizate a declarat recurs în anulare inculpatul Gheorghiu Veaceslav, care invocînd temeiul de drept prevăzut la art. 453 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărîrilor contestate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie achitat, invocînd că:

- instanțele judecătorești nu au constatat elementele constitutive ale infracțiunii;

- a fost pedepsit pentru una și aceeași faptă de două ori, fiindu-i astfel încălcat dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, drept stipulat în art.22 Cod de procedură penală, deoarece a fost menținut în calitate de bănuît mai mult de 3 luni, iar măsura preventivă aplicată nu a fost revocată în termenul prevăzut de lege;

- instanțele de judecată au ignorat prevederile legale, referitor la eliberarea de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție, în temeiul art. 60 Cod penal, în cazul cînd de la săvîrșirea unei infracțiuni ușoare a expirat termenul de 2 ani.

6. Judecînd recursul în anulare declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art.453 alin.(1) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr.66 din 05 aprilie 2012, în vigoare din 27 octombrie 2012), hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Colegiul penal lărgit menționează că instanțele judecătorești l-au recunoscut vinovat și condamnat pe Gheorghiu Veaceslav pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin.(1) Cod penal, aplicîndu-i amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10000 lei, amendă care la 12 aprilie 2012 a fost achitată (f.d.194, vol.III).

Instanța de recurs constată, că urmează a fi respins argumentul recurentului precum că inculpatul Gheorghiu Veaceslav a fost pedepsit de două ori pentru aceeași faptă, fiindu-i astfel încălcat dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit, drept stipulat în art. 22 Cod de procedură penală, deoarece, dînsul a fost menținut în calitate de bănuیت mai mult de 10 zile după aplicarea măsurii nonprivative de libertate, concluzionînd că au fost încălcate prevederile art. 63 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală.

Potrivit materialelor cauzei, la 10 februarie 2010, Gheorghiu Veaceslav a fost recunoscut în calitate de bănuیت și tot la data indicată i-a fost aplicată măsura preventivă – obligațiunea de a nu părăsi localitatea (f.d.188-192, vol.II).

Conform prevederilor art.63 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuیت persoana în privința căreia a fost aplicată o măsură preventivă neprivativă de libertate – mai mult de 10 zile din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive.

Din materialele cauzei rezultă că, Gheorghiu V. a fost pus sub învinuire la 27 mai 2010, adică cu încălcarea termenilor stipulați în art. 63 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal reține, că la acel moment era în vigoare prevederile art. 63 alin.(6) Cod de procedură penală, care stipula că, *„dacă, la expirarea termenelor indicate în alin.(2), nu s-a dispus scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau punerea ei sub învinuire, calitatea de bănuیت încetează de drept. Încetarea de drept a calității de bănuیت în legătură cu expirarea termenelor indicate în alin.(2), în cazul acumulării ulterioare a probelor suficiente, nu împiedică punerea persoanei sub învinuire pentru același fapt”*.

În situația creată, Gheorghiu V. considerînd că prin prisma prevederilor art. 63 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, a expirat termenul de menținere în calitate de bănuیت, acesta era în drept să se adreseze în modul prevăzut de lege pentru a fi scos de sub urmărire penală, însă nu s-a conformat legii.

În sensul art. 230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Potrivit art.251 alin.(4) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal, cu excepția prevederilor alin.(2), atrage nulitatea actului dacă au fost invocate

în cursul efectuării acțiunii – cînd partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – cînd partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Toate acțiunile de urmărire penală au fost efectuate cu prezența lui Gheorghiu V., acesta participînd în toate instanțele de judecată, avînd posibilitate să conteste acțiunile și actele ilegale ale organului de urmărire penală.

La fel, este neîntemeiată afirmația lui Gheorghiu V. precum că nu a comis infracțiunea imputată și vinovăția sa nu a fost confirmată prin nici o probă și urmează a fi achitat, deoarece atît instanța de fond, cît și cea de apel corect a constatat vinovăția lui Gheorghiu V. în infracțiunea de falsificare a probelor în procesul civil de către reprezentantul acestuia și anume, *falsificarea se consideră o denaturare ce reprezintă probe. Se manifestă în diferite forme: - introducerea informației false în acte, - falsificarea acestora, corectarea și datarea cu alt număr. Falsificarea se mai exprimă și prin faptul că persoana care participă pe cauză întocmește probele scrise cu un conținut fals.*

Se mai atestă că **latura subiectivă** a acestei infracțiuni (art.310 CP) se manifestă prin intenție directă. Făptuitorul dorește survenirea urmărilor prejudiciabile ale faptei sale.

Constatarea faptei de falsificare a probelor constituie componentă de infracțiune indiferent dacă au survenit urmările scontate de către făptuitor, iar **consumarea** infracțiunii are loc **din momentul prezentării probei false sau falsificării acesteia**, producîndu-se imediat starea de pericol pentru examinarea cauzei de către instanța de judecată.

Pentru calificarea infracțiunii nu contează dacă aceasta a influențat la pronunțarea hotărîrii în cauza civilă.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că instanțele judecătorești inferioare examinînd cauza și constatînd vinovăția lui Gheorghiu V. în infracțiunea imputată urma să țină cont de faptul cînd a fost săvîrșită fapta imputată acestuia.

Colegiul penal menționează că, Gheorghiu Veaceslav a fost tras la răspundere penală pentru faptele săvîrșite 19 iunie 2008 - 11 iulie 2008, în baza art. 310 alin.(1) Cod penal, infracțiune care prin prisma art. 16 Cod penal, se clasifică ca ușoară.

Potrivit dispoziției art. 60 alin.(1) lit.a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală, dacă din ziua săvârșirii infracțiunii ușoare a expirat termenul de doi ani.

Conform art. 60 alin.(2) Cod penal, prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și pînă la data rămînerii definitive a hotărîrii instanței de judecată.

La 02 februarie 2012, Curtea de Apel Comrat a respins recursul inculpatului, și hotărîrea instanței de fond devenise definitivă.

Mai mult ca atît, Colegiul remarcă că, atît instanța de fond, cît și cea de recurs la momentul judecării cauzei, urma să înceteze procesul penal, deoarece la acel moment expirase termenul de 2 ani.

La momentul judecării cauzei de către instanțele judecătorești inferioare termenul de prescripție de 2 ani era deja expirat, iar în conformitate cu prevederile art. 332 alin.(1) Cod penal, procesul penal urma să fie încetat cu liberarea lui Gheorghiu Veaceslav de răspunderea penală.

Necătfînd la cele menționate, instanțele judecătorești, stabilindu-i vinovăția lui Gheorghiu Veaceslav în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin.(1) Cod penal, i-a aplicat pedeapsa sub formă de amendă, cu toate că lipsea cadrul legal de aplicare a pedepsei penale în legătură cu prescripția tragerii la răspundere penală prevăzută de art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, astfel acestui fiindu-i încălcat un drept fundamental prevăzut de art. 7 CEDO – nici o pedeapsă fără lege.

În speță, în cazul în care Gheorghiu Veaceslav nu va fi liberat de pedeapsă și nu se va supune unei hotărîri judecătorești în circumstanțele prevăzute în art. 64 alin.(5) Cod penal, el ar putea fi arestat pentru o perioadă de timp, iar aceasta ar genera încălcarea dreptului la libertate și la siguranță, garanții prevăzute de art. 5 CEDO, care prevede că nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Astfel, reieșind din prevederile normelor sus citate hotărîrile instanțelor de fond și apel, în ce privește condamnarea lui Gheorghiu Veaceslav în baza art. 310 alin.(1) Cod penal, urmează a fi casate, rejudecată cauza cu liberarea de răspundere penală pe motivul expirării termenului tragerii la răspundere penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 457, 435 alin. (1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE:

Admite recursul în anulare declarat de inculpatul *Gheorghiu Veaceslav*, casează parțial sentința Judecătoriei Comrat din 26 mai 2011 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 02 februarie 2012, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, după cum urmează.

În temeiul art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, art. 60 Cod penal, *Gheorghiu Veaceslav Victor* în baza art. 310 alin.(1) Cod penal, se liberează de răspundere penală pe motivul expirării termenului de prescripție.

Celelalte dispoziții ale hotărârilor atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată în ședință publică la 30 aprilie 2013, ora 09³⁰.

Președinte	semnătura	Constantin Gurschi
Judecători	semnătura	Constantin Alerguș
	semnătura	Andrei Harghel
	semnătura	Olga Adam
	semnătura	Ion Arhiliuc

Copia corespunde originalului.

Judecător		Constantin Alerguș
-----------	--	--------------------